

SOCIALMINISTERIET

Folketingets Socialudvalg

Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København K

21. september 2004

Tlf. 3392 9300
Fax. 3393 2518
E-mail sm@sm.dk

Revideret udgave af opdatering af Danmarks nationale handlingsplan til bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse

LHH/ J.nr. 449-708

Hermed følger til orientering en revideret udgave af den opdatering af Danmarks nationale handlingsplan til bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse (NAPincl 2003/2005), som er sendt til Folketingets Europaudvalg d. 20. september 2004. Den nærværende opdatering er afleveret til Europa-kommissionen d. 17. september 2004. I opdateringen har Socialministeriet lagt vægt på at beskrive ny udvikling og nye initiativer i forhold til NAPincl 2003/2005.

Med venlig hilsen

Eva Kjer Hansen

Opdatering af Danmarks nationale handlingsplan til bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse (NAPincl 2003/2005)

Generelt

Den danske regering har i sit netop fremsatte finanslovsforslag afsat 50 mio. kr. årligt i 2005-2008 til en yderligere indsats for de svageste for at sikre, at flere kommer tættere på arbejdsmarkedet, så deres chancer øges for at komme i beskæftigelse, og at der endvidere sker en forbedring af boligforholdene. Endelig vil regeringen også foreslå, at der indføres en ordning, der giver helt eller delvis eftergivelse af de udsatte borgeres gæld til det offentlige.

Den danske regering har indgået en aftale om en strukturreform med virkning i 2007. Med aftalen gennemføres en grundlæggende reform af den offentlige sektor i Danmark. Alle amter skal nedlægges og i stedet oprettes fem regioner, som har ansvaret for sygehusdriften. Regionerne vil endvidere have ansvar for at levere tilbud og ydelser i alle nuværende amtslige institutioner, der ligger i regionerne, bortset fra institutioner for børn og unge med adfærdsmæssige og sociale problemer.

På det sociale område vil flere opgaver end tidligere blive samlet i kommunerne og dermed vil den offentlige opgaveløsning rykke tættere på borgernes nærmiljø. Reformen vil også medføre en omfattende kommunesammenlægning af de mindre kommuner, og således vil der blive færre og større kommuner i Danmark, der opnår en bedre faglig forudsætning for at løse de sociale opgaver.

Politiske foranstaltninger

Mennesker med stof- og alkoholmisbrug

Regeringen fremlagde i oktober 2003 en samlet tværministeriel handlingsplan - "Kampen mod Narko" - for at styrke indsatsen mod narkotikamisbrug. Handlingsplanen udstikker mål og midler til opnåelse af konkrete resultater inden for forebyggelse, social og lægelig behandling, retshåndhævelse og behandling af kriminelle stofmisbrugere samt internationalt samarbejde.

Der er igangsat forsøg med kontakt- og støttepersonordninger for stof- og alkoholmisbrugere, og der er vedtaget en lov om behandlingsgaranti for stofmisbrugere. Ved satspuljeforliget for 2004 blev der afsat yderligere midler til at etablere behandlingstilbud til alkoholmisbrugere, og målet er på sigt, at alle alkoholmisbrugere kan komme i behandling hurtigt. Der er også indført kvalitetsstandarder for stofmisbrugsbehandlingen.

Det skønnes, at der i Danmark er ca. 25.500 behandlingskrævende stofmisbrugere og i 2003 var ca. 12.000 personer i behandling for stofmisbrug.

Mennesker med en sindslidelse

Beløbet på 1 mia. kr. der i 2003 blev afsat til psykiatriområdet er bl.a. udmøntet i projekter, der retter sig mod børn og unge samt personer med en dobbeltdiagnose.

Prostituerede

I forbindelse med bekæmpelse af kvindehandel er alle initiativer i regeringens handlingsplan på området igangsat. Det gælder bl.a. udarbejdelse af skriftligt informationsmateriale til udenlandske kvinder i prostitution, forbedret samarbejde med relevante myndigheder på området, etablering af opsøgende gadeteams og etablering af en hotline med tilbud om rådgivning.

Kvinder der udsættes for vold

Der er etableret et særligt lovgrundlag vedrørende kvindekrisecentre og udformet kvalitetsstandarder for disse centre. Herudover er der givet midler til at forbedre tilgængeligheden for handicappede kvinder til kvindekrisecentrene.

En lov har skabt mulighed for, at politiet i visse tilfælde kan bortvise en voldelig eller truende person fra det fælles hjem i en periode evt. suppleret med et forbud mod at opholde sig på nærmere fastsatte områder.

Den private organisation Mødrehjælpen i København indgik sidste år et partnerskab med flere kommuner og politiet i hovedstadsområdet. Hensigten med partnerskabet er at udvikle en helhedsorienteret foranstaltning for at forbedre tilbuddene for voldsramte kvinder og deres familie.

Børn og unge med særlige behov

Regeringen har i foråret 2004 indgået en aftale med et bredt flertal om en anbringelsesreform, der skal styrke indsatsen over for de udsatte børn og unge. Reformen vil styrke den tidlige indsats, forbedre inddragelsen af børn, unge og deres familier, sikre en bedre sagsbehandling i kommunerne og give større fokus på de anbragte børn og unges skolegang. I perioden 2005-2007 indebærer reformen en yderligere tilførsel af 237 mio. kr. til området.

Der blev i august 2003 fremlagt en handlingsplan mod seksuelt misbrug. Handlingsplanen skal hjælpe til at styrke og forbedre den igangværende indsats og der er afsat midler til at styrke de sociale myndigheders indsats og beredskabsplaner i forhold til sager om seksuelle overgreb.

I 2004 fremlagde Socialministeriet en handlingsplan mod børnemishandling, der indeholder en række initiativer, der skal give bedre forebyggelse og bedre håndtering af fysisk mishandling af børn. Bl.a. skal der gennemføres oplysningskampagner, iværksættes forældreforberedende kurser til risikogrupper og udarbejdes retningslinjer for, hvordan sager om børnemishandling håndteres bedst muligt.

Der er på undervisningsområdet vedtaget en vejledningsreform med henblik på de grupper af unge, der har et særligt behov herfor. Derudover er der de seneste år indarbejdet en betydelig fleksibilitet og individualisering i erhvervsuddannelserne, social- og sundhedsuddannelserne og arbejdsmarkedsuddannelserne bl.a.

af hensyn til de unge, som ikke har de uddannelsesmæssige og personlige kompetencer, som de ordinære uddannelser bygger på.

Endvidere har Undervisningsministeriet afsat i alt 23,8 mio. kr. til et udviklingsprogram, som skal øge kvaliteten af udsatte børns undervisning. Disse midler anvendes bl.a. til at støtte lokale udviklingsprojekter. Indsatsområderne er tidlig indsats, udsatte børns undervisning og lektiehjælp. På alle indsatsområderne lægges der vægt på tværsektorielt samarbejde og forældreinddragelse.

Etniske minoriteter

Der er afsat 10 mio. kr. i hvert af årene 2004-2006 til en forstærket beskæftigelsesindsats over for familiesammenførte samt flygtninge- og indvandrerkvinder. Der kan for eksempel ydes støtte til forsøgsordninger med opkvalificerende forløb, hvor målgruppen kan deltage i virksomhedspraktik, jobtræning eller særlige forberedende forløb til udvalgte uddannelser, eller til nyskabende initiativer. Fra puljen ydes endvidere støtte til vejlederordninger, der indebærer ansættelse af en lokalt baseret vejleder, der skal opsøge målgrupperne og hjælpe disse til at få eller fastholde et arbejde.

Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration har iværksat en landsdækkende kampagne, som skal medvirke til, at flere unge med anden etnisk baggrund end dansk får en praktikplads. Kampagnen skal skaffe mindst 100 praktikpladser til unge med anden etnisk baggrund end dansk på 100 dage, og der skal generelt sættes en række initiativer i gang, der kan være med til at sikre unge med anden etnisk baggrund end dansk bedre adgang til praktikpladser. Som led i kampagnen har godt 12.000 godkendte praktikvirksomheder modtaget et brev fra Ministeren for Flygtninge, Indvandrere og Integration med en personlig opfordring til virksomhederne om at indgå en uddannelsesaftale med en elev med anden etnisk baggrund end dansk. Samtidig bliver der igangsat en kampagne i forhold til erhvervsskoleelever med anden etnisk baggrund end dansk for at motivere dem til at gøre en ekstra indsats i forbindelse med praktikpladssøgningen.

I maj 2004 fastlagde regeringen en strategi mod ghettoisering. Målet er, at de vedvarende ghettoiseringstendenser skal bremses, og at problemerne i ghettoområderne skal afhjælpes. I strategien indgår; en ny model for anvisning af almene boliger, etablering af en programbestyrelse, der skal følge udviklingen i områder truet af ghettoisering og strategiens gennemførelse og endelig nogle specifikke integrationsinitiativer vedrørende en særlig indsats for kriminalitetsforebyggelse, lektiehjælp, frivillighedsarbejde m.m. i de mest udsatte boligområder.

Den danske regering har i 2003 også fremlagt en handlingsplan mod tvangsægteskaber, tvangslignende og arrangerede ægteskaber.

Arbejdsmarkedets parter deltager i arbejdet for at fremme integration af flygtninge og indvandrere på såvel centralt som lokalt plan. Dansk Arbejdsgiverforening og Landsorganisationen i Danmark har indgået en aftale om en bedre integration på det regionale arbejdsmarked fra 2003. De to organisationer har sammen med Kommunernes Landsforening også i 2003 iværksat et 3-årigt projekt finansieret af Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration for

at understøtte aftalen fra 2002 mellem regeringen, Dansk Arbejdsgiverforening, Landsorganisationen i Danmark og Kommunernes landsforening om integration på arbejdspladsen.

Dansk Røde Kors og Dansk Flygtningehjælp udfører frivilligt integrationsarbejde, der er støttet af Socialministeriets satspulje. Dansk Flygtningehjælp modtager en årlig satspuljebevilling på 15,3 millioner til frivilligt arbejde, der støtter flygtninge og deres familier i integrationsprocessen i Danmark, herunder frivilligt arbejde rettet mod beskæftigelse og uddannelse, en særlig indsats i forhold til den udsatte gruppe af traumatiserede flygtninge samt forskellige former for støtte til familier, børn og unge med flygtninge- eller indvandrerbaggrund.

Der er også igangsat en særlig indsats vedrørende somaliske flygtninge. I et samarbejde mellem Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, en gruppe kommuner hvor der bor mange somaliske flygtninge og Det Somaliske netværk i Danmark, er der aktuelt taget initiativ til en særlig kampagne, der har til formål at forbedre beskæftigelsessituationen for den somaliske gruppe.

Mennesker med handicap

Som led i strukturreformen oprettes en landdækkende videns- og specialrådgivningsorganisation, der vil give mulighed for udvikling af viden og specialrådgivning i forhold til handicapgrupperne.

Ressourcesvage ældre

Der blev i 2003 afsat 80 mio. kr. til en række initiativer rettet mod mennesker med demens, herunder iværksættelse af en landsdækkende informationskampagne, midler til øget efteruddannelse af plejepersonale samt forskellige ansøgningspuljer til målrettede initiativer for demente. Derudover er der afsat 37 mio. kr. til udvikling og etablering af midlertidige aflastningsboliger.

Socialministeriet har også igangsat et 3 årigt projekt, der skal medvirke til en bedre organisering af de samlede dag- og aflastningstilbud til de demente og deres pårørende. Projektet inddrager både de offentlige tilbud og de frivillige foreningers tilbud.

Der er også igangsat et forsknings- og udviklingsprojekt DAISY (Danish Alzheimer Intervention Study), der fokuserer på at hjælpe demensramte og deres pårørende i en tidlig fase af sygdommen bl.a. gennem etableringen af sociale tilbud.

Langvarigt ledige

Der er foretaget en analyse af gruppen af personer, der kun har en lille tilknytning til arbejdsmarkedet. Analysen viser, at mange bliver selvforsørgende efter lang tids ledighed, og at mennesker på kanten af arbejdsmarkedet generelt gerne vil i beskæftigelse, dvs. at der er muligheder at bygge på. Mange langvarigt ledige er unge kvinder, og heraf har en stor gruppe indvandrerbaggrund.

Analysen viser endvidere, at kommunernes beskæftigelsesrettede indsats er meget uensartet, og at jo længere væk fra arbejdsmarkedet personen befinder sig, desto større er forskellen i kommunernes aktiveringsindsats. Indsatsen kan

med fordel blive mere virksomhedsrettet, og indrettet på at give den enkelte hjælp til at løse særlige problemer og kommunernes politikere og administration bør i højere grad have fokus på de svage ledige. På baggrund af analysen forventer regeringen i efteråret 2004 at komme med initiativer vedrørende den beskæftigelsesrettede indsats for de svageste.

Andre udsatte grupper

Der er nedsat en følgegruppe til opfølgning af Hvidbogen om grønlandere. Herudover er der taget initiativ til, at amter og kommuner kan søge om tilskud til iværksættelse af en særlig indsats for socialt udsatte grønlandere, herunder iværksættelse af danskundervisning.

Indkomstoverførsler

Flygtninge og indvandrere afsnit 2.6 side 27-28

Der er igangsat indsamling af oplysninger om det indført optjeningsprincip for kontanthjælp/introduktionsydelse, som er indført pr. 1. juli 2002. Det er endnu ikke muligt at foretage statistiske analyser af virkningen af de ændrede regler. Oplysningerne skal danne grundlag for en nærmere analyse af konsekvenserne af kommunernes udbetalinger til hjælp i særlige tilfælde til personer på henholdsvis introduktionsydelse på starthjælpsniveau/starthjælp og introduktionsydelse på kontanthjælpsniveau/kontanthjælp fordelt på familietype, beskæftigelsen blandt personer på henholdsvis introduktionsydelse på starthjælpsniveau/starthjælp og på introduktionsydelse på kontanthjælpsniveau/kontanthjælp samt virkningen på tilskyndelsen til at tage arbejde for personer på henholdsvis introduktionsydelse på starthjælpsniveau/starthjælp og introduktionsydelse på kontanthjælpsniveau/kontanthjælp. Undersøgelsen forventes at blive færdiggjort i løbet af efteråret 2004.

Institutionelle arrangementer

5.3 Fremme af dialog og partnerskaber

D. 1. juli 2004 afløste Rådet for Frivilligt Socialt Arbejde Kontaktudvalget til det Frivillige Sociale Arbejde. Rådets formål er at bidrage til den offentlige debat om den frivillige sektors rolle i udviklingen af velfærdssamfundet herunder sektorens samspil med den offentlige sektor og erhvervslivet. Rådet arbejder for at styrke samarbejdet mellem de frivillige sociale organisationer og det offentlige på tværs af social- og sundhedsområdet.

Rådet for Frivilligt Socialt Arbejde udmønter på vegne af Socialministeriet Uddannelsespuljen 2005, der støtter uddannelse, kurser m.v. Der er tre støtteformer, som omfatter økonomisk støtte til de frivillige sociale organisationers egne uddannelsesaktiviteter, åbent kursustilbud til frivillige og konsulentstøtte til realisering af kursusideer.

Endelig er der fra Satspuljen bevilget 50 mio. kr. i perioden 2002-2005 hvoraf de 30 mio. kr. er bevilliget til nyskabende og nyorienterende projekter i det frivillige sociale arbejde og de resterende 20 mio. kr. til centralt koordinerede aktiviteter.

Bilag – Statistisk opdatering

Flygtninge og indvandrere afsnit 1.2 side 15-16

Den 1. januar 2004 var der i alt 313.076 indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande i Danmark, svarende til 5,8 pct. af befolkningen. Heraf er 45 pct. under 24 år. Indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande har en svagere tilknytning til arbejdsmarkedet end danskere. Gruppen af 16-64-årige havde pr. 1. januar 2003 en erhvervsfrekvens på 53 pct. og en beskæftigelsesfrekvens på 47 pct. For personer med dansk oprindelse var tallene henholdsvis 80 pct. og 77 pct.

Erhvervsfrekvensen for mandlige indvandrere fra ikke-vestlige lande i alderen 16-64 år var pr. 1. januar 2003 59 pct. For mandlige efterkommere fra ikke-vestlige lande var erhvervsfrekvensen 66 pct., mens erhvervsfrekvensen for danske mænd var 83 pct. Erhvervsfrekvensen for kvindelige indvandrere fra ikke-vestlige lande i alderen 16-64 år var pr. 1. januar 2003 44 pct., mens den for kvindelige efterkommere var 63 pct. For kvinder med dansk oprindelse var erhvervsfrekvensen 77 pct.

Beskæftigelsesfrekvensen for 16-64 årige mandlige indvandrere fra ikke-vestlige lande pr. 1. januar 2003 var 52 pct. For mandlige efterkommere fra ikke-vestlige lande var beskæftigelsesfrekvensen på 61 pct., mens den for danske mænd var 80 pct. Beskæftigelsesfrekvensen for 16-64 årige kvindelige indvandrere fra ikke-vestlige lande var pr. 1. januar 2003 39 pct. For kvindelige efterkommere fra tredjelande var beskæftigelsesfrekvensen 59 pct., mens den for danske kvinder var 74 pct.

Udlændinge fra ikke-vestlige lande har generelt et lavere uddannelsesniveau end danskere. Den 1. januar 2003 havde 67 pct. af danske mænd og 64 pct. af danske kvinder i alderen 25-64 år fuldført en dansk erhvervskompetencegivende uddannelse. Blandt efterkommere fra ikke-vestlige lande var de tilsvarende tal henholdsvis 36 pct. for mænd og 42 pct. for kvinder, mens tallene blandt mandlige og kvindelige indvandrere var henholdsvis 12 pct. og 9 pct. Undersøgelser over indvandreres højeste medbragte uddannelse viser, at pr. 1. januar 2003 havde 35 pct. af indvandrere fra ikke-vestlige lande taget en erhvervskompetencegivende uddannelse i deres hjemland.¹

¹ Oplysningerne om medbragt uddannelse inkluderer ikke personer, der også har taget en dansk erhvervskompetencegivende uddannelse.